

Салықтар, алымдар және төлемақылардың өзіндік ерекшеліктері

алымдар

- мемлекеттік аппараттың шығындарын жабады, яғни мемлекет заңды іс-әрекет түрінде тұлғаларға қызмет ұсына отырып, сол қызметіне төлем қабылдайды;
- баламалы төлем болып саналады;
- бір жолғы төлем болып табылады, яғни бір рет қана төленеді;
- қандайда бір алым төленетін қызметпен айналысу тұлғалардың ерікті шешімі болғандықтан, алымдар ерікті төлемдер болып табылады.

салықтар

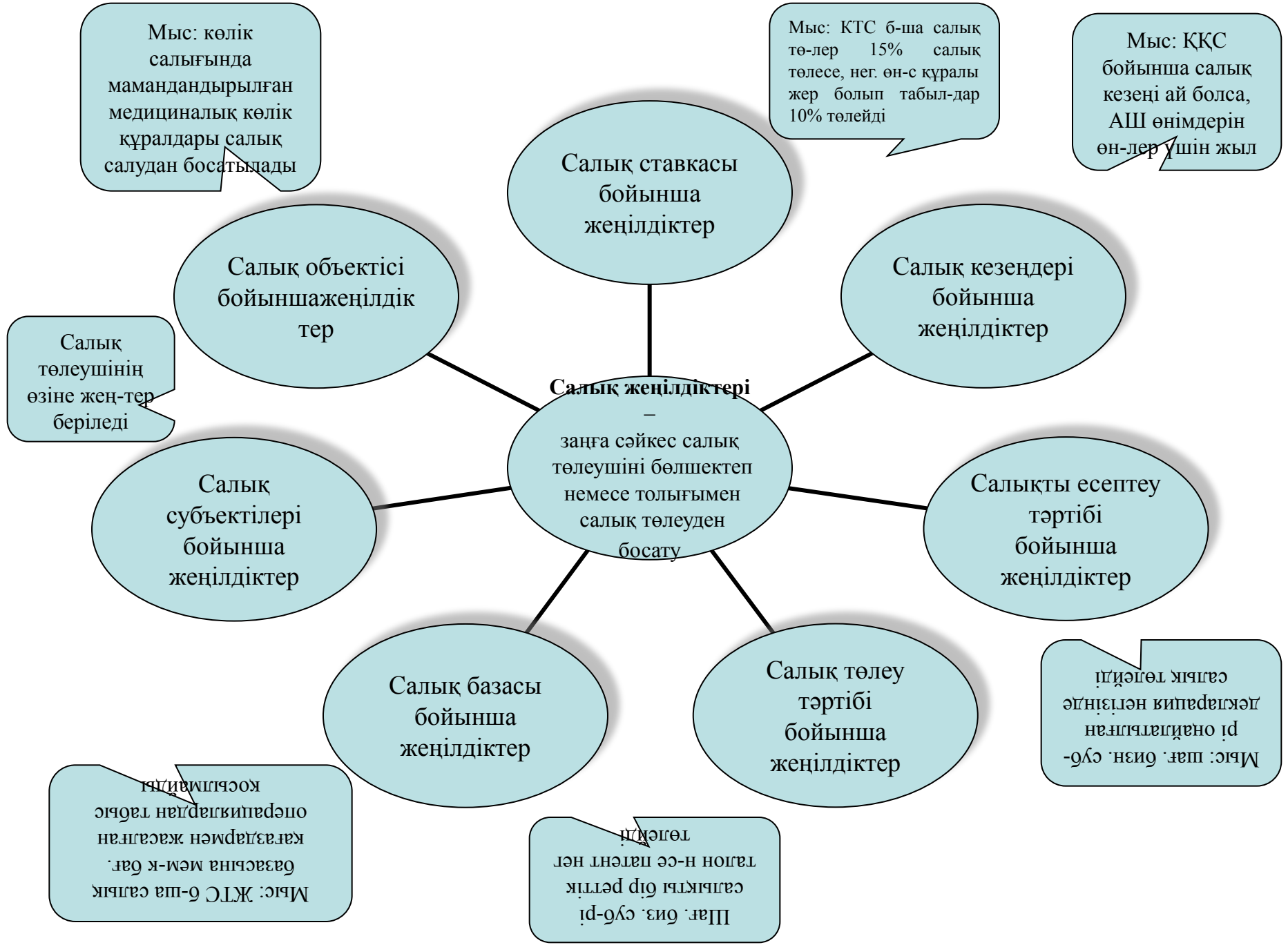
- толығымен мемлекетті қаржыландыруға жұмсалады;
- өтеусіз және баламасыз болады;
- ұзақ мерзімді және тұрақты түрде төленіп отырады, салық міндеттемесі тоқтағанға дейін жалғаса береді;
- төлеу кезінде күштеу әдісі қолданылады, төлеуші салық міндеттемесін орындамаған жағдайда, мәжбүрлі түрде өндіріп алу іс-шаралары қолданылады.

төлемақылар

- өтеулі және баламалы төлем, яғни белгілі бір объектілерді пайдаланған кезде төленеді;
- мемлекеттің азаматтық құқыққа сәйкес азаматтық-құқықтық қатынастары кезінде туындайды;
- тұлғалар төлемақы төлеу арқылы баламалы түрде осы және басқа да объектілерді пайдалануға құқық алады.

Салық ставкасы – бұл салық базасының өлшем бірлігіне салық есептеулерінің шамасын білдіреді

Мыс: ҚҚС бойынша салық кезеңі ай болса, АШ өнімдерін өн-лер үшін жыл

Мыс: КТС б-ша салық тө-лер 15% салық төлесе, нег. өн-с құралы жер болып табыл-дар 10% төлейді

Мыс: көлік салығында мамандандырылған медициналық көлік құралдары салық салудан босатыады

Мыс: шағ. бизн. суб-рі онайлағытыптан декларация негізінде салық төлейді

Шағ. биз. суб-рі салықты бір реттік тапон н-се патент нег төлейді

Мыс: ЖТС б-ша салық базасына мем-к бағ. қарағдармен жасалған операциялардан табыс қосылмайды

Салық төлеушінің өзіне жең-тер беріледі

ҚР-ның салық жүйесінің қалыптасу кезеңдері

I - Өтпелі кезең (1991-1994 жылдар)

Салықтар жалпымемлекеттік (11), жалпыға бірдей міндетті жергілікті салықтар мен алымдар (10) жергілікті салықтар мен алымдар (17) болып бөлінді

II - Қалыптасу кезеңі (1995-1998 жылдар)

Салықтар жалпымемлекеттік (5), жергілікті салықтар мен алымдар (6) болып бөлінді (барлық салықтар саны 11 дейін қысқартылды)

III - Даму кезеңі (1999-2001 жылдар)

Салықтардың жалпымемлекеттік және жергілікті болып бөлінуі алынып тасталды. "Салықтар алымдар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер" деп аталды. Олардың саны 11 ден 17 ге дейін жеткізілді. Әлеуметтік салық және алымдардың түрлері енгізілді.

IV - Жүйелендірілу кезеңі (2002-2009 жылдар)

Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің мынадай түрлері бөлінді: салықтар (9 түрлі), алымдар (13 түрлі), төлемақылар (9 түрлі), мемлекеттік баж, кеден төлемдері. Салық кодексі қабылданды

V - Өрлеу кезеңі (2009 - .... жылдар)

Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің мынадай түрлері бөлінді: салықтар (13 түрлі), алымдар (6 түрлі), төлемақылар (10 түрлі), мемлекеттік баж, кеден төлемдері. Салық кодексіне өзгерістер енгізілді

Салық қызметі органдарының құқықтары

- Салық Кодексында көзделген нормативтік құқықтық актілерді өз құзыреті шегінде әзірлеу және бекіту;
- өз құзыреті шегінде салық міндеттемелерінің туындауы, орындалуы мен тоқтатылуы жөнінде түсіндіруді жүзеге асыру және түсініктеме беру;
- Салық Кодексында белгіленген тәртіппен салық бақылауын жүзеге асыру;
- салық төлеушінің бухгалтерлік құжаттамасына, сметаларына, ақшасының бар-жоғына, бағалы қағаздарына, есеп айырысуларына, декларацияларына және салық міндеттемелерін орындауға байланысты өзге де құжаттарына Қазақстан Республикасының заң актілерімен белгіленген талаптарды сақтай отырып, тексеру жүргізу;
- салық төлеушіден уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген нысандар бойынша салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді есептеу мен төлеу (ұстау мен аудару) жөнінде құжаттар, оларды толтыру жөнінде түсіндірмелер, сондай-ақ салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің, жинақтаушы зейнетақы қорларына міндетті зейнетақы жарналарының және Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына әлеуметтік аударымдардың дұрыс есептелгендігін және дер кезінде төленгендігін (ұсталғандығын және аударылғандығын) растайтын құжаттар беруді, сондай-ақ резидент салық төлеушінің Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерде орналасқан еншілес компанияларының қаржылық есептілігін қоса алғанда, оның шоғырландырылған қаржылық есептілігін талап ету;
- Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіппен салық тексеруін жүзеге асыру барысында салықтық құқық бұзушылықтар жасалғанын айғақтайтын құжаттарды салық төлеушіден алып қою;
- орналасқан жеріне қарамастан табыс табу үшін пайдаланылатын кез келген салық салу объектілері мен салық салуға байланысты объектілерді тексеруге, салық төлеушінің мүліктеріне (тұрғын үй-жайлардан басқа) түгендеу жүргізу;
- Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін тізбе бойынша уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген тәртіппен салық төлеушіден электрондық құжаттар түріндегі ақпарат алу;
- заңнамада белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының Президенттігіне, Қазақстан Республикасы Парламентінің және мәслихаттың депутаттығына, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқару органдарының мүшелігіне кандидат ретінде тіркелген тұлғаға және оның зайыбына (жұбайына) қатысты коммерциялық, банктік және заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын мәліметтерді жария етуге Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген талаптарды сақтай отырып, банктерден немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан банк шоттарының бар-жоғы және олардың нөмірлері туралы, осы шоттардағы ақшаның қалдығы мен қозғалысы туралы мәліметтер алу;
- Салық Кодексінің ерекше бөлімінде көзделген жағдайларда салық төлеушінің салық міндеттемесін жанама әдіспен айқындау;
- салық тексерулеріне басқа да мемлекеттік органдардың мамандарын тарту;
- Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес соттарға талаптар қою

Салық қызметі органдарының міндеттері

- салық төлеушінің құқықтарын сақтау;
  - мемлекеттің мүдделерін қорғау;
  - салық төлеушінің салық міндеттемелерін орындауына, Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына әлеуметтік аударымдардың толық есептелуіне және уақтылы төленуіне, сондай-ақ жинақтаушы зейнетақы қорларына міндетті зейнетақы жарналарының дер кезінде ұсталуына және аударылуына салық бақылауын жүзеге асыру;
  - салық төлеушілердің, салық салу объектілері мен салық салуға байланысты объектілердің есебін, есептелген және төленген салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің есебін белгіленген тәртіппен жүргізу;
  - белгіленген салық есептілігінің нысандарын толтыру тәртібін түсіндіру;
  - салық тексеруін қатаң нұсқамалар бойынша жүргізу;
- 7) Салық Кодексі ережелеріне сәйкес салық құпиясын сақтау;
- 8) салық Кодексінде көзделген мерзімдер мен жағдайларда салық төлеушіге салық міндеттемелерінің орындалуы жөнінде хабарлама тапсыру;
- 9) салық төлеушінің өтініші бойынша үш күн мерзімнен кешіктірмей салық міндеттемелерін орындауы жөніндегі бюджетпен есеп айырысуларының жай-күйі туралы оның жеке шотынан көшірмені беру;
- 10) салық төлеушіге берілетін, салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер бойынша салық міндеттемелерінің орындалу фактісін растайтын квитанциялар көшірмесінің бес жыл бойы сақталуын қамтамасыз ету;
- 11) мемлекет меншігіне айналған мүлікті есепке алу, сақтау, бағалау, одан әрі пайдалану және өткізу тәртібінің сақталуын, оның Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес тиісті уәкілетті органға толық және уақтылы тапсырылуын, сондай-ақ ол сатылған жағдайда ақшаның бюджетке толық және дер кезінде түсуін бақылауды жүзеге асыру;
- 12) салық міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету тәсілдерін қолдануға және салық төлеушіден салық берешегін Кодекске сәйкес мәжбүрлеп өндіріп алу;
- 13) Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес салық төлеушіге әкімшілік айыппұлдар салу.

Сурет – Салықтық механизмнің функционалдық негіздері

Ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілердің мынадай ауыл шаруашылығы техникасы көлік салығынан босатылады

- ветеринария қызметінің автомобильдері;
- автозообиологиялық зертханалар;
- автожемтасығыштар;
- автотиеуіштер;
- дән сепкіштерге автоқұйғыштар;
- тыңайтқыш енгізуге арналған автомашиналар;
- ұшақтарға минералдық тыңайтқыштарды және улы химикаттарды автотиеуіштер;
- тең штабельдерін автотасымалдауыштар;
- автоулыжемшашқыш;
- пәлекжинағыш машиналар;
- а/ш АН-2 әуә кемесі;
- өздігінен жүретін дестелегіштер;
- астық жинағыш комбайндар;
- доңғалақты тракторлар, өздігінен жүретін шөп шапқыштар және оңтайлы энергетикалық құралдар;
- маялағыштар;
- жинағыш комбайндар (тамыржемістілерді, картопты, қызанақты, көк бұршақты, мақтаны және басқа да ауыл шаруашылық өнімін жинауға арналған)

Көлік құралдарына салынатын салық ставкалары

Рет №	Салық салу объектісі	Салық ставкасы (<u>айлық есептік көрсеткіш</u>)
1	2	3
1.	Двигателінің көлемі мынадай жеңіл автомобильдер (текше см.):	
	1100-ге дейін қоса алғанда	1
	1100-ден жоғары 1500-ді қоса алғанда	2
	1500-ден жоғары 2000-ды қоса алғанда	3
	2000-нан жоғары 2500-ді қоса алғанда	6
	2500-ден жоғары 3000-ды қоса алғанда	9
	3000-нан жоғары 4000-ды қоса алғанда	15
	4000-нан жоғары	117
2.	Жүк көтергіштігі мынадай жүк, арнайы автомобильдер (тіркемелерді есептемегенде):	
	1 тоннаға дейін қоса алғанда	3
	1 тоннадан жоғары 1,5 тоннаны қоса алғанда	5
	1,5 тоннадан жоғары 5 тоннаны қоса алғанда	7
	5 тоннадан жоғары	9
3.	Тракторлар, өздігінен жүретін ауыл шаруашылығы, мелиоративтік және жол-құрылыс машиналары мен механизмдері, жүріп өту мүмкіндігі жоғары арнайы машиналар және жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарында жүруге арналмаған басқа да автокөлік құралдары	3
4.	Автобустар:	
	отыратын 12 орынға дейін қоса алғанда	9
	отыратын 12-ден жоғары 25 орынды қоса алғанда	14
	отыратын 25 орыннан жоғары	20
5.	Мотоциклдер, мотороллерлер, мотошаналар, шағын кемелер, двигателінің қуаты:	
	55 кВт-ға дейін қоса алғанда	1
	55 кВт-дан асатын	10

7.	Ұшу аппараттары	әрбір киловатт қуаттан айлық есептік көрсеткіштің 4 пайызы
8.	<p>Мыналар: кез келген санаттағы поездарды магистральдық жолдармен жүргізу үшін; магистральдық, станциялық және тар табанды және (немесе) кең табанды кірме жолдарда маневр жұмыстарын жүргізу үшін; өнеркәсіптік теміржол көлігі жолдары мен магистральдық және станциялық жолдарға шықпайтын жолдарда пайдаланылатын теміржолдың жылжымалы тартқыш құрамы</p> <p>Тар табанды және кең табанды магистральдық және станциялық жолдармен жолаушылар тасымалдауды ұйымдастыру үшін пайдаланылатын моторлы-вагонды жылжымалы құрам, сондай-ақ қалалық рельстік көліктің көлік құралдары</p>	<p>көлік құралының жалпы қуатының әрбір киловатынан айлық есептік көрсеткіштің 1 пайызы</p> <p>көлік құралының жалпы қуатының әрбір киловатынан айлық есептік көрсеткіштің 1 пайызы</p>

2. Жеңіл автомобильдердің үш айлық есептік көрсеткіш ставкасы бойынша салық салынатын двигателінің көлемі 1500-ден жоғары 2000 текше сантиметрді қоса алғандағы, алты айлық есептік көрсеткіш ставкасы бойынша салық салынатын 2000-нан жоғары 2500 текше сантиметрді қоса алғандағы, тоғыз айлық есептік көрсеткіш ставкасы бойынша салық салынатын 2500-ден жоғары 3000 текше сантиметрді қоса алғандағы, он бес айлық есептік көрсеткіш ставкасы бойынша салық салынатын 3000-нан жоғары 4000 текше сантиметрді қоса алғандағы, жүз он жеті айлық есептік көрсеткіш ставкасы бойынша салық салынатын 4000 текше сантиметрден жоғары көлемде болған кезде салық сомасы двигатель көлемінің тиісті төменгі шегінен асып түскен әрбір бірлік үшін 7 теңгеге ұлғайтылады.

Қазақстан Республикасында 2013 жылғы 31 желтоқсаннан кейін шығарылған (жасалған немесе құрастырылған) немесе Қазақстан Республикасының аумағына 2013 жылғы 31 желтоқсаннан кейін әкелінген, қозғалтқышының көлемі 3000 текше сантиметрден жоғары жеңіл автомобильдер үшін салықты есептеу айлық есептік көрсеткіштермен белгіленген мынадай мөлшерлемелер бойынша жүргізіледі:

Р/с №	Салық салу объектісі	Салық мөлшерлемесі (<u>айлық есептік көрсеткіш</u>)
1	2	3
1.	Қозғалтқышының көлемі мынадай жеңіл автомобильдер (текше см.):	
	3 000-нан жоғары 3 200-ді қоса алғанда	35
	3 200-ден жоғары 3 500-ді қоса алғанда	46
	3 500-ден жоғары 4 000-ды қоса алғанда	66
	4 000-нан жоғары 5 000-ды қоса алғанда	130
	5 000-нан жоғары	200

Қазақстан Республикасында 2013 жылғы 31 желтоқсаннан кейін шығарылған (жасалған немесе құрастырылған) немесе Қазақстан Республикасының аумағына 2013 жылғы 31 желтоқсаннан кейін әкелінген жеңіл автомобильдердің қозғалтқыш көлемі үш айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 1 500-ден жоғары 2 000-ды қоса алғанда текше сантиметр, алты айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 2 000-нан жоғары 2 500-ді қоса алғанда текше сантиметр, тоғыз айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 2 500-ден жоғары 3 000-ды қоса алғанда текше сантиметр, отыз бес айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 3 000-нан жоғары 3 200-ді қоса алғанда текше сантиметр, қырық алты айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 3200-ден жоғары 3 500-ді қоса алғанда текше сантиметр, алпыс алты айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 3 500-ден жоғары 4 000-ды қоса алғанда алғанда текше сантиметр, жүз отыз айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 4 000-нан жоғары 5 000-ды қоса алғанда текше сантиметр, екі жүз айлық есептік көрсеткіш мөлшерлемесі бойынша салық салынатын 5 000-нан жоғары текше сантиметр болған кезде қозғалтқыш көлемінің тиісті төменгі шегінен асқан әрбір бірлікке салық сомасы 7 теңгеге ұлғайтылады.

Пайдаланылу мерзіміне байланысты ұшу аппараттарының салық ставкаларына мынадай түзету коэффициенттері қолданылады:

1999 жылғы 1 сәуірден кейін Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерлерден сатып алынған ұшу аппараттарына:

пайдаланылу мерзімі 5 жылдан жоғары - 15 жылды қоса - 2,0;

пайдаланылу мерзімі 15 жылдан жоғары - 3,0;

1999 жылғы 1 сәуірге дейін сатып алынған, сондай-ақ 1999 жылғы 1 сәуірден кейін алынған және Қазақстан Республикасында 1999 жылғы 1 сәуірге дейін пайдалануда болған ұшу аппараттарына:

пайдаланылу мерзімі 5 жылдан жоғары - 15 жылды қоса - 0,5;

пайдаланылу мерзімі 15 жылдан жоғары - 0,3.

Мыналар заңды тұлғаларға мүлік салығы бойынша салық салу объектісі болып табылмайды

- 1) жер салығын салу объектісі ретіндегі жер;
- 2) Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша консервацияда тұрған ғимараттар;
- 3) ортақ пайдаланылатын мемлекеттік автомобиль жолдары мен олардағы жол құрылыстары:
  - бұрылу белдеуі;
  - жолдардың конструкциялық элементтері;
  - жол жағдайы мен оны абаттандыру;
  - көпірлер;
  - өткерме жолдар;
  - виадуктар;
  - жол тарамдары;
  - тоннельдер;
  - қорғаныш галереялары;
  - жол қозғалысы қауіпсіздігін арттыруға арналған құрылыстар мен құрылғылар;
  - су бұрғыш және су өткізгіш құрылыстар;
  - жол бойындағы орман алаптары;
  - желілік тұрғын үйлер және жол пайдалану қызметінің кешендері;
- 4) аяқталмаған құрылыс объектілері.

Заңды тұлғалардың мүлік салығының салық ставкалары

Төменде аталған заңды тұлғалар мүлік салығын салық салу объектілерінің орташа жылдық құнының 0,1 процент ставкасы бойынша есептейді:

- діни бірлестіктерді қоспағанда, коммерциялық емес ұйымдар;
- әлеуметтік салада қызметін жүзеге асыратын ұйымдар;
- негізгі қызмет түрі кітапханалық қызмет көрсету саласындағы жұмыстарды орындау (қызметтер көрсету) болып табылатын ұйымдар;
- ғылыми кадрларды мемлекеттік аттестаттау саласындағы функцияларды жүзеге асыратын мемлекеттік кәсіпорындар;
- мемлекеттік меншіктегі және бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын су қоймаларының, су тораптарының және табиғат қорғау мақсатындағы басқа да су шаруашылығы құрылыстарының объектілері бойынша заңды тұлғалар;
- ауыл шаруашылығы тауарларын өндіруші заңды тұлғалардың және шаруа немесе фермер қожалықтарының жерін суландыру үшін пайдаланылатын гидромелиорациялық құрылыс объектілері бойынша заңды тұлғалар;
- ауыз сумен қамту объектілерін пайдаланатын заңды тұлғалар.

аталған заңды тұлғалар пайдалануға немесе жалға берілген салық салу объектілері бойынша мүлік салығын салық салу объектілерінің орташа жылдық құнының 1,5 процент ставкасы бойынша есептейді және төлейді

Заңды тұлғалар мүлік салығын салық салу объектілерінің орташа жылдық құнының 1,5 процент ставкасы бойынша есептейді.

Оңайлатылған декларация негізінде арнаулы салық режимін қолданатын жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар мүлік салығын салық салу объектілерінің орташа жылдық құнының 0,5 процент ставкасы бойынша есептейді.

Арнаулы экономикалық аймақтардың аумақтарында қызметін жүзеге асыратын ұйымдар мүлік салығын есептеу кезінде салық салу объектілерінің жылдық орташа құнына 0 проценттік ставка қолданылады

**Тұрғын үй-жайдың, саяжай құрылыстарының немесе аяқталмаған құрылыс объектісінің
теңгемен көрсетілген бір шаршы метрінің базалық құны (Қ б)
елді мекеннің түріне байланысты мынадай мөлшерде айқындалады**

1.	Алматы	30000
2.	Астана	30000
3.	Ақтау	18000
4.	Ақтөбе	18000
5.	Атырау	18000
6.	Қарағанды	18000
7.	Қызылорда	18000
8.	Көкшетау	18000
9.	Қостанай	18000
10.	Павлодар	18000
11.	Петропавл	18000
12.	Талдықорган	18000
13.	Тараз	18000
14.	Орал	18000
15.	Өскемен	18000
16.	Шымкент	18000
17.	Облыстық маңызы бар қалалар	12000
18.	Аудандық маңызы бар қалалар	6000
19.	Кенттер	4200
20.	Селолар (ауылдар)	2700

Ғимараттың сипаттамасына байланысты табиғи тозуды айқындаған кезе қолданылатын амортизация нормалары

№	Күрделік тобы	Ғимараттың сипаттамасы	Н аморт, %	Қызмет ету мерзімі (жыл)
1	1	Тастан салынған, ерекше күрделі, қабырғаларының қалыңдығы 2,5 кірпіштен астам немесе темірбетонды немесе металл қаңқалы кірпішті, аражабындары темірбетонды және бетонды ғимараттар; қабырғалары ірі панелді, аражабындары темірбетонды ғимараттар	0,7	143
2	2	Қабырғалары қалыңдығы 1,5 – 2,5 кірпіштен қаланған, аражабындары темір-бетонды, бетонды немесе ағаш; ірі блокты қабырғасы бар, аражабындары темірбетонды ғимараттар	0,8	125
3	3	Қабырғалары жеңілдетіліп қаланған кірпіштен, монолитті шлакты бетоннан, жеңіл шлак блогынан, ұлу тастан қаланған, аражабындары темірбетонды немесе бетонды ғимараттар; ірі блокты немесе кірпіштен, жеңілдетіліп монолитті шлакты бетоннан, ұсақ шлакты блоктан қаланған ғимараттар	1,0	100
4	4	Қабырғалары аралас, кесілген ағаштан немесе бедерлі кірпіштен қаланған ғимараттар	2,0	50
5	5	Шитіден жасалған, жиналмалы-қалқанды, құйма қаңқалы, балшықтан соғылған, саман ғимараттар	6,6	15
6	6	Қамыс қаңқалы және басқа да жеңілдетілген ғимараттар	6,6	15

Қабатына байланысты мынадай қабаттылықтың түзету коэффициенті ($K_{\text{қаб}}$) қолданылады

№	Қабат	$K_{\text{қаб}}$
1.	Бірінші	0,95
2.	Аралық немесе жеке тұрғын үй	1,00
3.	Соңғы	0,9

Тұрғын үй-жайдың немесе аяқталмаған құрылыс объектісінің құрылыстың бұрыштағы учаскелеріндегі орналасуына байланысты мынадай түзету коэффициенттері ($K_{\text{бұр}}$) қолданылады

№	Тұрғын үй-жайдың немесе аяқталмаған құрылыс объектісінің құрылыстың бұрыштағы учаскесінде орналасуы	$K_{\text{бұр}}$
1.	Бұрыштағы пәтер	0,95
2.	Бұрышта орналаспаған пәтер немесе жеке тұғын үй	1,0

Жылыту түріне байланысты мынадай жылытудың түзету коэффициенттері ($K_{\text{жылу}}$) қолданылады

№	Жылу түрі	$K_{\text{жылу}}$
1.	Орталықтан жылыту	1,0
2.	Газбен немесе мазутпен жергілікті жылыту	0,98
3.	Қатты отын арқылы сумен жергілікті жылыту	0,95
4.	Пешпен жылыту	0,9

Қабырға материалына байланысты мынадай түзету коэффициенті ($K_{\text{қаб. мат.}}$) қолданылады

№	Қабырға материалы	Коэффициент
1.	Кірпіштен	1,1
2.	Керамзит бетон блоктардан құралған	1,0
3.	Керамзит бетон блоктардан құралған, кірпішпен қапталған	1,05
4.	Темірбетон панелден	1,0
5.	Кірпішпен қапталған темірбетон панелден	1,05
6.	Балшықтан-саманнан	0,5
7.	Саманнан, сыртынан 0,5 кірпішпен қапталған	0,6
8.	Монолитты шлакты-бетонды	0,7
9.	Темірбетон блоктардан	1,0
10.	Жиналмалы-қалқанды	0,6
11.	Жиналмалы-қалқанды, 0,5 кірпішпен қапталған	0,75
12.	Кесілген ағаштан	0,85
13.	Шпалдан	0,75
14.	Шпалдан, кірпішпен қапталған	0,95
15.	Қамыс қаңқалы	0,6

Жеке тұлғалардың мүлік салығының ставкалары

	Салық салу объектісінің құны	Салық ставкалары
1.	1 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	салық салу объектілері құнының 0,05 %
2.	1 000 000 теңгеден жоғары 2 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	500 теңге + 1000000 теңгеден асатын соманың 0,08%
3.	2 000 000 теңгеден жоғары 3 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	1300 теңге + 2000000 теңгеден асатын соманың 0,1%
4.	3 000 000 теңгеден жоғары 4 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	2300 теңге + 3000000 теңгеден асатын соманың 0,15%
5.	4 000 000 теңгеден жоғары 5 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	3800 теңге + 4000000 теңгеден асатын соманың 0,2%
6.	5 000 000 теңгеден жоғары 6 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	5800 теңге + 5000000 теңгеден асатын соманың 0,25%
7.	6 000 000 теңгеден жоғары 7 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	8300 теңге + 6000000 теңгеден асатын соманың 0,3%
8.	7 000 000 теңгеден жоғары 8 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	11300 теңге + 7000000 теңгеден асатын соманың 0,35%
9.	8 000 000 теңгеден жоғары 9 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	14800 теңге + 8000000 теңгеден асатын соманың 0,4%
10.	9 000 000 теңгеден жоғары 10 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	18800 теңге + 9000000 теңгеден асатын соманың 0,45%
11.	10 000 000 теңгеден жоғары 50 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	23300 теңге + 10000000 теңгеден асатын соманың 0,5%
12.	50 000 000 теңгеден жоғары 120 000 000 теңгеге дейін қоса алғанда	223300 теңге + 50000000 теңгеден асатын соманың 0,75%
13.	120 000 000 теңгеден жоғары	748300 теңге + 120 000 000 теңгеден асатын соманың 1%

1. Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерге салынатын жер салығының базалық ставкалары бір гектарға есептеліп белгіленеді және топырақтың сапасы бойынша сараланады.
2. Далалық және қуаң далалық аймақтардың жерлеріне бонитет балына барабар түрде жер салығының сәйкес базалық салық ставкалары белгіленеді (қосымша)
3. Шөлейтті, шөлді және тау бөктеріндегі шөлді аймақтардың жерлеріне бонитет балына барабар түрде жер салығының сәйкес базалық салық ставкалары белгіленеді (қосымша)

Жеке тұлғаларға қора-қопсы салынған жерді қоса алғанда, өзіндік (қосалқы) үй шаруашылығын, бағбандық және саяжай құрылысын жүргізу үшін берілген ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерге базалық салық ставкалары мынадай мөлшерде белгіленеді:
1) көлемі 0,50 гектарға дейін қоса алғанда - 0,01 гектар үшін 20 теңге;
2) көлемі 0,50 гектардан асатын алаңға - 0,01 гектар үшін 100 теңге.

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың, орман қоры мен су қорының ауыл шаруашылығы мақсаттарында пайдаланылатын жерлеріне жерлерге салынатын жер салығының базалық ставкалары бір гектарға есептеліп белгіленеді және топырақтың сапасы бойынша сараланады. белгіленген базалық ставкалар бойынша жер салығы салынады.

Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерге салынатын базалық салық ставкалары

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың, орман қоры мен су қорының жерлеріне салынатын салық ставкалары

Жер салығының ставкалары

Елді мекендердің жерлеріне салынатын базалық салық ставкалары

өнеркәсіп жерлеріне салынатын базалық салық ставкалары

Елді мекендерден тыс орналасқан өнеркәсіп жерлеріне салынатын базалық салық ставкалары бір гектарға шаққанда бонитет балына барабар сәйкес мөлшерде белгіленеді (қосымша).

Елді мекендердің жерлеріне (үй іргесіндегі жер учаскелерін қоспағанда) салынатын базалық салық ставкалары алаңның бір шаршы метріне шаққанда сәйкес мөлшерде белгіленеді (қосымша).

Елді мекендердің автотұрақтар мен автомобильге май құю станциялары үшін бөлінген жерлері тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен ғимараттар алып жатқан жерді қоспағанда, елді мекендер жерлеріне белгіленген базалық ставкалар бойынша он есе ұлғайтылған салық салуға жатады

Елді мекендердің казино орналасқан жерлері белгіленген елді мекендердің жерлеріне арналған базалық ставкалар бойынша он есе ұлғайтылған салық салуға жатады.

Елді мекендердің тұрғын үйге қызмет көрсетуге арналған және тұрғын үй қоры, оның ішінде ондағы құрылыстар мен ғимараттар орналаспаған жерлеріне жататын жер учаскесінің бір бөлігі үй іргесіндегі жер учаскесі болып есептеледі.
Үй іргесіндегі жер учаскелері мынадай базалық салық ставкалары бойынша салық салынуға жатады:
1) Астана, Алматы қалалары және облыстық маңызы бар қалалар үшін:
көлемі 1000 шаршы метрге дейін қоса алғанда - 1 шаршы метрі үшін 0,20 теңге;
көлемі 1000 шаршы метрден асатын алаңға - 1 шаршы метрі үшін 6,00 теңге.
Жергілікті өкілді органдардың шешімі бойынша 1000 шаршы метрден асатын жер учаскелеріне салық ставкалары 1 шаршы метрі үшін 6,0 теңгеден 0,20 теңгеге дейін төмендетілуі мүмкін.
2) қалған елді мекендер үшін:
көлемі 5000 шаршы метрге дейін қоса алғанда - 1 шаршы метрі үшін 0,20 теңге;
көлемі 5000 шаршы метрден асатын алаңға - 1 шаршы метрі үшін 1,00 теңге.
Жергілікті өкілді органдардың шешімі бойынша 5000 шаршы метрден асатын жер учаскелеріне салық ставкалары 1 шаршы метрі үшін 1,00 теңгеден 0,20 теңгеге дейін төмендетілуі мүмкін.

Жер учаскесі (жер учаскесіне ортақ үлестік меншік кезінде - жер үлесі) салық салу объектісі болып табылады

Жер салығын айқындау үшін *жер учаскесінің алаңы* салық базасы болып табылады

Жер салығының салық салу объектісі болып табылмайды:

1) елді мекендердің ортақ пайдалануындағы жер учаскелері.

Алаңдар, көшелер, өткелдер, жолдар, жағалаулар, саябақтар, скверлер, гүлзарлар, су айдындары, жағажайлар, зираттар және халықтың мұқтаждарын қанағаттандыруға арналған өзге де объектілер (су құбырлары, жылу құбырлары, электр беру желілері, тазарту құрылғылары, күл-қоқыс құбырлары, жылу трассалары және басқа да ортақ пайдаланудағы инженерлік жүйелер) алып жатқан және соларға арналған жерлер елді мекендердің ортақ пайдалануындағы жерлерге жатады;

2) ортақ пайдаланудағы мемлекеттік автомобиль жолдарының желісі алып жатқан жер учаскелері.

Бөлінген белдеудегі ортақ пайдаланудағы мемлекеттік автомобиль жолдарының желісі алып жатқан жерлерге жер алаптары, жол тарамдары, өткерме жолдар, жасанды құрылғылар, жол бойындағы резервтер мен өзге де жол қызметін көрсету жөніндегі құрылғылар, жол қызметінің қызметтік және тұрғын үй-жайлары, қардан қорғайтын және әсемдік екпелер орналасқан жерлер жатады;

3) Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша консервацияланған объектілер орналасқан жер учаскелері;

4) жалға берілетін үйлерді күтіп-ұстау үшін сатып алынған жер учаскелері

Жекелеген жағдайларда жер салығының салық салу объектісін айқындау

1. Темір жолдар, оқшаулау белдеулері, темір жол станциялары, вокзалдар орналасқан жер учаскелерін қоса алғанда, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен темір жол көлігі ұйымдарының объектілеріне берілген жер учаскелері темір жол көлігінің ұйымдары үшін салық салу объектісі болып табылады.

2. Электр беру желілерінің тіректері мен кіші станциялар алып жатқан жер учаскелерін қоса алғанда, балансында электр беру желілері бар энергетика және электрлендіру жүйесінің ұйымдары үшін осы ұйымдарға Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен берілген жер учаскелері салық салу объектісі болып табылады.

3. Мұнай құбырлары, газ құбырлары алып жатқан жер учаскелерін қоса алғанда, балансында мұнай құбырлары, газ құбырлары бар, мұнай мен газ өндіруді, тасымалдауды жүзеге асыратын ұйымдар үшін осы ұйымдарға Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен берілген жер учаскелері салық салу объектісі болып табылады.

4. Байланыс желілерінің тіректері алып жатқан жер учаскелерін қоса алғанда, балансында радиорелелік, әуе, кабельдік байланыс желілері бар байланыс ұйымдары үшін осы ұйымдарға Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен берілген жер учаскелері салық салу объектісі болып табылады.

Жер салығын төлеушілер болып табылмайды:

1) шаруа немесе фермер қожалықтары үшін арнаулы салық режимі қолданылатын қызметте пайдаланылатын жер учаскелері бойынша бірыңғай жер салығын төлеушілер;

2) мемлекеттік мекемелер;

3) уәкілетті мемлекеттік органның қылмыстық жазаларды атқару саласындағы түзеу мекемелерінің мемлекеттік кәсіпорындары;

4) Ұлы Отан соғысына қатысушылар және соларға теңестірілген адамдар, Ұлы Отан соғысы жылдарында тылдағы жанқиярлық еңбегі мен мінсіз әскери қызметі үшін бұрынғы КСР Одағы ордендерімен және медальдарымен наградталған адамдар, 1941 жылғы 22 маусым - 1945 жылғы 9 мамыр аралығында кемінде алты ай жұмыс істеген (қызмет өткерген) және Ұлы Отан соғысы жылдарында тылдағы жанқиярлық еңбегі мен мінсіз әскери қызметі үшін бұрынғы КСР Одағы ордендерімен және медальдарымен наградталмаған адамдар, мүгедектер, сондай-ақ бала жасынан мүгедектің ата-анасының біреуі, он сегіз жасқа толғанға дейін жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалар:

тұрғын-үй қоры, соның ішінде, оның жанындағы құрылыстар мен ғимараттар орналасқан жер учаскелері;
үй маңындағы жер учаскелері;

өзіндік (қосалқы) үй шаруашылығын жүргізу, бағбандық үшін берілген және құрылыс алып жатқан жерлерді қоса алғанда, саяжай құрылысына арналған жер учаскелері;

гараждар орналасқан жер учаскелері бойынша;

5) «Ардақты ана» атағына ие болған, «Алтын алқа» алқасымен наградталған көп балалы аналар: тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен ғимараттар орналасқан жер учаскелері бойынша;

үй маңындағы жер учаскелері бойынша;

6) жеке тұратын зейнеткерлер:

тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен ғимараттар орналасқан жер учаскелері бойынша;

үй маңындағы жер учаскелері бойынша;

7) діни бірлестіктер

Далалық және қуаң далалық аймақтардың жерлеріне бонитет балына барабар түрде жер салығының базалық салық
ставкалары

№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)
1.	1	2,4	22.	22	28,95	43.	43	155,35	64.	64	329,75	85.	85	643,35
2.	2	3,35	23.	23	31,35	44.	44	160,85	65.	65	343,05	86.	86	659,3
3.	3	4,35	24.	24	33,75	45.	45	166,15	66.	66	356,55	87.	87	675,5
4.	4	5,3	25.	25	36,2	46.	46	171,45	67.	67	369,8	88.	88	691,6
5.	5	6,25	26.	26	38,6	47.	47	176,8	68.	68	383,3	89.	89	707,55
6.	6	7,25	27.	27	41	48.	48	182,4	69.	69	396,6	90.	90	723,75
7.	7	8,4	28.	28	43,4	49.	49	187,7	70.	70	410,1	91.	91	747,85
8.	8	9,65	29.	29	45,85	50.	50	193	71.	71	434,25	92.	92	772
9.	9	10,8	30.	30	48,25	51.	51	217,1	72.	72	447,75	93.	93	796,1
10.	10	12,05	31.	31	72,35	52.	52	222,45	73.	73	460,95	94.	94	820,25
11.	11	14,45	32.	32	77,7	53.	53	227,75	74.	74	474,45	95.	95	844,35
12.	12	15,45	33.	33	82,95	54.	54	233,25	75.	75	487,8	96.	96	868,5
13.	13	16,4	34.	34	90,4	55.	55	238,55	76.	76	501,3	97.	97	892,6
14.	14	17,35	35.	35	93,8	56.	56	243,85	77.	77	514,55	98.	98	916,75
15.	15	18,35	36.	36	99,1	57.	57	249,15	78.	78	528,05	99.	99	940,85
16.	16	19,3	37.	37	104,4	58.	58	254,75	79.	79	541,35	100.	100	965
17.	17	20,45	38.	38	110	59.	59	260,05	80.	80	554,85	101.	свыше 100	1 013,3
18.	18	21,7	39.	39	115,3	60.	60	265,35	81.	81	579			
19.	19	22,85	40.	40	120,6	61.	61	289,5	82.	82	595,1			
20.	20	24,1	41.	41	144,75	62.	62	303,15	83.	83	611,05			
21.	21	26,55	42.	42	150,05	63.	63	316,3	84.	84	627,25			

Шөлейтті, шөлді және тау бөктеріндегі шөлді аймақтардың жерлеріне бонитет балына барабар түрде жер салығының базалық салық ставкасы

№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)
1.	1	2,4	22.	22	28,95	43.	43	79,6	64.	64	132,2	85.	85	195,9
2.	2	2,7	23.	23	31,35	44.	44	82	65.	65	135,1	86.	86	198,8
3.	3	2,9	24.	24	33,75	45.	45	84,45	66.	66	138,2	87.	87	201,9
4.	4	3,1	25.	25	36,2	46.	46	86,85	67.	67	141,1	88.	88	204,75
5.	5	3,35	26.	26	38,6	47.	47	89,25	68.	68	144,25	89.	89	207,95
6.	6	3,65	27.	27	41	48.	48	91,65	69.	69	147,45	90.	90	210,85
7.	7	3,85	28.	28	43,4	49.	49	94,1	70.	70	150,35	91.	91	210,9
8.	8	4,05	29.	29	45,85	50.	50	96,5	71.	71	153,45	92.	92	216,95
9.	9	4,35	30.	30	48,25	51.	51	98,9	72.	72	156,35	93.	93	220
10.	10	4,8	31.	31	50,65	52.	52	101,3	73.	73	159,4	94.	94	223,1
11.	11	7,25	32.	32	53,05	53.	53	103,75	74.	74	162,3	95.	95	226
12.	12	9,15	33.	33	55,45	54.	54	106,15	75.	75	165,45	96.	96	229,2
13.	13	11,1	34.	34	57,9	55.	55	108,55	76.	76	168,4	97.	97	231,9
14.	14	12,75	35.	35	60,3	56.	56	110,95	77.	77	171,55	98.	98	235,15
15.	15	14,65	36.	36	62,7	57.	57	113,4	78.	78	174,65	99.	99	238,05
16.	16	16,6	37.	37	65,15	58.	58	115,8	79.	79	177,55	100.	100	241,25
17.	17	18,55	38.	38	67,55	59.	59	118,2	80.	80	180,75	101.	свыше 100	250,9
18.	18	20,25	39.	39	69,95	60.	60	120,6	81.	81	183,55			
19.	19	22,2	40.	40	72,35	61.	61	123,05	82.	82	186,7			
20.	20	24,1	41.	41	74,8	62.	62	126,4	83.	83	189,6			
21.	21	26,55	42.	42	77,2	63.	63	129,1	84.	84	192,8			

Елді мекендерден тыс орналасқан өнеркәсіп жерлеріне салынатын базалық салық ставкалары

№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)	№	Бонитет балы	Базалық салық ставкасы (теңге)
1	0	48,25	22	21	1138,70	43	42	2178,19	64	63	3325,49	85	84	4554,80
2	1	91,67	23	22	1189,07	44	43	2228,61	65	64	3364,61	86	85	4615,92
3	2	135,10	24	23	1239,35	45	44	2278,98	66	65	3423,05	87	86	4677,01
4	3	178,52	25	24	1287,73	46	45	2329,41	67	66	3489,25	88	87	4738,15
5	4	221,95	26	25	13440,29	47	46	2379,79	68	67	3539,95	89	88	4799,27
6	5	265,37	27	26	1390,66	48	47	2340,22	69	68	3598,39	90	89	4860,36
7	6	308,80	28	27	1441,07	49	48	2480,57	70	69	3656,81	91	90	4921,50
8	7	352,22	29	28	1491,45	50	49	2531,00	71	70	3715,25	92	91	4975,54
9	8	395,65	30	29	1541,88	51	50	2582,34	72	71	3769,29	93	92	5054,48
10	9	439,07	31	30	1592,25	52	51	2634,45	73	72	3829,64	94	93	5134,32
11	10	482,50	32	31	1646,29	53	52	2690,23	74	73	3890,53	95	94	5214,22
12	11	530,75	33	32	1693,03	54	53	2745,95	75	74	3951,67	96	95	5294,09
13	12	592,41	34	33	1740,76	55	54	2801,72	76	75	4012,79	97	96	5373,99
14	13	654,08	35	34	1788,47	56	55	2857,46	77	76	4073,88	98	97	5453,83
15	14	715,68	36	35	1836,20	57	56	2913,24	78	77	4135,02	99	98	5533,73
16	15	777,35	37	36	1883,87	58	57	2968,96	79	78	4196,15	100	99	5613,59
17	16	839,01	38	37	1931,58	59	58	3024,73	80	79	4257,23	101	100	5693,50
18	17	900,67	39	38	1979,31	60	59	3080,47	81	80	4319,34	102	100 ден жоғары	5790,00
19	18	962,29	40	39	2027,02	61	60	3136,25	82	81	4371,45			
20	19	1023,96	41	40	2074,75	62	61	3188,36	83	82	4432,57			
21	20	1084,66	42	41	2126,86	63	62	3247,75	84	83	4493,66			

Елді мекендердің жерлеріне (үй іргесіндегі жер учаскелерін қоспағанда) алаңның бір шаршы метріне шаққанда салынатын базалық салық ставкалары

Елді мекеннің түрі	Тұрғын үй қоры, соның ішінде оның іргесіндегі құрылыстар мен ғимараттар алып жатқан жерлерді қоспағанда, елді мекендердің жерлеріне салынатын базалық салық ставкалары (теңге)	Тұрғын үй қоры, соның ішінде оның іргесіндегі құрылыстар мен ғимараттар алып жатқан жерлерге салынатын базалық салық ставкалары (теңге)	Елді мекеннің түрі	Тұрғын үй қоры, соның ішінде оның іргесіндегі құрылыстар мен ғимараттар алып жатқан жерлерді қоспағанда, елді мекендердің жерлеріне салынатын базалық салық ставкалары (теңге)	Тұрғын үй қоры, соның ішінде оның іргесіндегі құрылыстар мен ғимараттар алып жатқан жерлерге салынатын базалық салық ставкалары (теңге)
Қалалар: Алматы	28,59	0,96	Қалалар: Қостанай	6,27	0,58
Астана	19,30	0,96	Павлодар	9,65	0,58
Ақтау	9,65	0,58	Петропавл	5,79	0,58
Ақтөбе	6,75	0,58	Талдықорған	9,17	0,58
Атырау	8,20	0,58	Тараз	9,17	0,58
Қарағанды	9,65	0,58	Орал	5,79	0,58
Қызылорда	8,68	0,58	Өскемен	9,65	0,58
Көкшетау	5,79	0,58	Шымкент	9,17	0,58
Алматы обл			Ақмола обл		
облыстық маңызы бар қалалар	6,75	0,39	облыстық маңызы бар қалалар	5,79	0,39
аудандық маңызы бар қалалар	5,79	0,39	аудандық маңызы бар қалалар	5,02	0,39
Облыстық маңызы бар басқа қалалар	Облыс орталығы үшін белгіленген ставканың 85 проценті	0,39	Аудандық маңызы бар басқа қалалар	Облыс орталығы үшін белгіленген ставканың 75 проценті	0,19
Кенттер	0,96	0,13	Селолар (ауылдар)	0,48	0,09

Жергілікті өкілді органдардың Қазақстан Республикасының жер заңнамасына сәйкес жүргізілетін жерлерді өңірлерге бөлу жобалары (схемалары) негізінде жер салығының ставкаларын автотұраққа, автомобильге май құю станцияларына бөлінген (бөліп шығарылған) және казино орналасқан жерлерді қоспағанда, жер салығының базалық ставкаларының 50 проценттінен аспайтындай етіп төмендетуге немесе жоғарылатуға құқығы бар.

Бұл ретте жекелеген салық төлеушілер үшін жер салығының ставкаларын жеке-дара төмендетуге немесе жоғарылатуға тыйым салынады.

Әлеуметтік салада қызметін жүзеге асыратын ұйымдар мынадай талаптарға сай келетін болса:

- 1) салық кезеңінде мүгедектер саны қызметкерлердің жалпы санының кемінде 51 процентін құрайтын болса;
- 2) салық кезеңінде мүгедектердің еңбегіне ақы төлеу бойынша шығыстар еңбекке ақы төлеу бойынша жалпы шығыстардың кемінде 51 процентін (есту, сөйлеу, сондай-ақ көру қабілетінен айрылған мүгедектер жұмыс істейтін мамандандырылған ұйымдарда – кемінде 35 процентін) құрайтын ұйымдар жер салығын есептеу кезінде тиісті ставкаларға 0 коэффициентін қолданады.

Арнаулы экономикалық аумақтарында қызметін жүзеге асыратын ұйымдар жер салығын есептеу кезінде тиісті ставкаларға 0 коэффициенті қолданылады.

Жер салығының базалық салық ставкаларын түзету

Мынадай төлеушілер салықты есептеген кезде тиісті ставкаларға 0,1 коэффициентті қолданады:

- 1) балаларды сауықтыру мекемелері;
- 2) діни бірлестіктерді қоспағанда, коммерциялық емес ұйымдар;
- 3) әлеуметтік салада қызметін жүзеге асыратын ұйымдар;
- 4) қызметінің негізгі түрі ормандарда өртке қарсы жұмысты ұйымдастыру, өртке, орман зиянкестері мен ауруларына қарсы күрес, табиғи биологиялық ресурстарды ұдайы молайту және ормандардың экологиялық әлеуетін арттыру жөніндегі жұмыстарды орындау болып табылатын мемлекеттік кәсіпорындар;
- 5) балықты ұдайы молайту мақсатындағы мемлекеттік кәсіпорындар;
- 6) ғылыми кадрларды мемлекеттік аттестаттау саласындағы функцияларды жүзеге асыратын мемлекеттік кәсіпорындар;
- 7) психоневрологиялық және туберкулез мекемелері жанындағы емдеу-өндірістік кәсіпорындар.

Тауарларды, жұмыстарды, қызмет көрсетулерді өткізу бойынша айналым

Тауарларды өткізу бойынша айналым

Жұмыстарды, қызмет көрсетулерді өткізу бойынша айналым

- 1) тауарға меншік құқығын беру, оның ішінде:
  - тауарды сату;
  - кәсіпорынды тұтастай мүліктік кешен ретінде сату;
  - тауарды тиеп-жөнелту, оның ішінде басқа тауарларға, жұмыстарға, қызмет көрсетулерге айырбастау;
  - тауар экспорты;
  - тауарды өтеусіз беру;
  - жұмыс берушінің тауарды қызметкерге жалақы есебі;
- 2) тауарды бөліп-бөліп төлеу шартымен тиеп-жөнелту;
- 3) мүлікті қаржы лизингіне беру;
- 4) тауарды комиссия шарты бойынша тиеп-жөнелту;
- 5) кепіл берушінің кепілге берілген мүлікті (тауарды) борыштың төленбеуі жағдайында беру;
- 6) бұрын экспорт режимінде шығарылған тауарды кері импорт режимінде қайтару.

- 1) мүліктік жалдау шарттары бойынша мүлікті уақытша иелікке және пайдалануға беру;
- 2) зияткерлік меншік объектілеріне құқықтар беру;
- 3) жұмыс берушінің қызметкерге жалақы есебінен жұмыстарды орындауы, қызмет көрсетулер;
- 4) аванстарды және айыппұл санкцияларын қоспағанда, тауарларды, жұмыстарды, қызмет көрсетулерді өткізуге байланысты талап ету құқықтарын беруі;
- 5) сыйақы үшін кәсіпкерлік қызметті шектеуге немесе тоқтатуға келісім беру.

Қосылған құн салығынан босатылатын қаржылық қызмет көрсетулер

1) қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органның немесе Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы негізінде банктер және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар жүргізетін мынадай банк операциялары және өзге де операциялар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген өкілеттіктер шегінде өзге де заңды тұлғалар лицензиясыз жүргізетін операциялар:

депозиттерді қабылдау, жеке тұлғалардың банк шоттарын ашу және жүргізу;

депозиттерді қабылдау, заңды тұлғалардың банк шоттарын ашу және жүргізу;

банктер мен банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың корреспонденттік шоттарын ашу және жүргізу;

жеке және заңды тұлғалардың өздеріне тиесілі тазартылған қымбат бағалы металдардың және қымбат бағалы металдардан жасалған монеталардың нақты мөлшері көрсетілген металл шоттарын ашу және жүргізу;

аударым операциялары;

банктік қарыз операциялары;

кассалық операциялар;

шетел валютасымен айырбас операцияларын ұйымдастыру;

төлем құжаттарын (вексельдерді қоспағанда) инкассоға қабылдау;

аккредитив ашу (ұсыну) және оны растау және ол бойынша міндеттемелерді орындау;

банктердің ақшалай нысанда орындау көзделетін банк кепілдіктерін беруі;

банктердің үшінші тұлғалар үшін ақшалай нысанда орындау көзделетін банк кепілгерлігін және өзге де міндеттемелерді беруі;

банктер жүзеге асыратын факторингтік және форфейтингтік операциялар;

2) бағалы қағаздармен жасалатын операциялар;

3) бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушылардың сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызметті лицензиясыз жүзеге асыратын тұлғалардың қызмет көрсетулері;

4) туынды қаржы құралдарымен жасалатын операциялар;

5) сақтандыру (қайта сақтандыру) жөніндегі операциялар, сондай-ақ сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын жасасу және орындау бойынша сақтандыру брокерлерінің (сақтандыру агенттерінің) қызмет көрсетулері;

6) банкаралық клиринг бойынша қызмет көрсетулер;

7) төлем карточкаларымен, чектермен, вексельдермен, депозиттік сертификаттармен жасалатын операциялар;

8) зейнетақы активтерін, сондай-ақ Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорының активтерін инвестициялық басқару бойынша қызмет көрсетулер;

9) ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша талап ету құқықтарын басқару бойынша қызмет көрсетулер;

10) жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы жарналарын тарту бойынша, зейнетақы активтерінен алынған инвестициялық табысты бөлу мен есептеу бойынша қызмет көрсетулері;

11) кәсіпорынның жарғылық капиталына қатысу үлесін сату;

12) микрокредиттер беру жөніндегі операциялар;

13) ломбарттардың жылжымалы мүлікті кепілге алу арқылы қысқа мерзімді қарыздар беруі бойынша қызмет көрсетулер;

14) кредиттік серіктестіктер өз қатысушылары үшін жүзеге асыратын мынадай операциялар:

аударым операциялары: төлемдер және ақша аударымы бойынша тапсырмаларды орындау;

қарыз операциялары: төлемділік, мерзімділік және қайтарымдылық шарттарымен ақшалай нысанда кредиттер беру;

кассалық операциялар;

кредиттік серіктестікке қатысушылардың банктік шоттарын ашу және жүргізу;

кредиттік серіктестікке қатысушылар үшін ақшалай нысанда орындау көзделетін кепілдіктер, кепілгерліктер және өзге де міндеттемелер беру;

15) тазартылған қымбат бағалы металдармен олардың орнын ауыстырмай жасалатын операциялар;

16) қарыз бойынша талап ету құқықтарын беру

Мынадай тауарларды, жұмыстарды, қызмет көрсетулерді қосылған құн салығынан босатылған айналымдарға жатқызамыз:

- 1) почта төлемақысының мемлекеттік белгілерін;
- 2) акциздік маркаларды;
- 3) уәкілетті мемлекеттік органдар жүзеге асыратын, соларға байланысты мемлекеттік баж алынатын қызмет көрсетулерді;
- 4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекет мұқтаждары үшін сатып алынған мүлікті;
- 5) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік мекемелерге немесе мемлекеттік кәсіпорындарға өтеусіз негізде берілетін негізгі құралдарды, жылжымайтын мүлікке салынған инвестицияларды, материалдық емес және биологиялық активтерді;
- 6) жерлеу бюроларының салт-жора қызмет көрсетулерін, зираттар мен крематорийлердің қызмет көрсетулерін;
- 7) лотереяларды өткізу жөніндегі қызмет көрсетулерді қоспағанда, лотереялық билеттерді;
- 8) төлем қарточкаларымен жасалатын операциялар бойынша есеп-қисаптарды қатысушыларға жинау, өңдеу және таратып беру жөнінде қызмет көрсетулерді қоса алғанда, есеп-қисаптарға қатысушылар арасында ақпараттық және технологиялық өзара іс-қимылды қамтамасыз ету бойынша қызмет көрсетулерді;
- 9) Қазақстан Республикасының кеден аумағына "Қазақстан Республикасының кеден аумағында тауарларды қайта өңдеу" кеден режимінде әкелінген тауарларды қайта өңдеу және (немесе) жөндеу жөніндегі қызмет көрсетулерді;
- 10) халықаралық болып табылатын тасымалдауға байланысты жұмыстар мен қызмет көрсетулерді, атап айтқанда: Қазақстан Республикасының аумағынан экспортталатын, Қазақстан Республикасының аумағына импортталатын тауарларды, оның ішінде почтаны, тиеу, түсіру, қайта тиеу (ағызу-күю), жөнелту жөніндегі жұмыстарды, қызмет көрсетулерді, сондай-ақ транзиттік жүктерді; әуежай қызметіне техникалық және аэронавигациялық қызмет көрсетулер жөніндегі қызмет көрсетулерді; халықаралық рейстерге қызмет көрсету жөнінде теңіз айлақтарындағы қызмет көрсетулерді;
- 11) тұрғын үй қорын басқару, ұстау мен пайдалану жөніндегі қызмет көрсетулерді;
- 12) ұлттық валюта банкноттары мен монеталарын;
- 13) егер мүгедектердің қоғамдық бірлестіктері, сондай-ақ өндірістік ұйымдар мына шарттарға сәйкес келсе:
осындай өндірістік ұйымдардың қызметкерлері жалпы санының кемінде 51 процентін мүгедектер құраса;
мүгедектерге еңбекақы төлеу бойынша шығыстар еңбекақы төлеу бойынша жалпы шығыстардың кемінде 51 процентін (есту, сөйлеу, көру қабілетінен айрылған мүгедектер жұмыс істейтін мамандандырылған ұйымдарда - кемінде 35 процентін) құраса, осындай бірлестіктер мен ұйымдардың, сауда-делдалдық қызметтен түскен тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді өткізу бойынша айналымдарынан және акцизделетін тауарларды өндіру мен өткізу бойынша айналымдардан басқа, тауарларын, жұмыстарын, қызмет көрсетулерін;
- 14) Қазақстан Республикасының тұрғын үй қатынастары туралы заңнамасына сәйкес жалға берілетін үйдің үй-жайларын жалға беру бойынша қызмет көрсетулерді;
- 15) егер мәміле шарттарында салық төлеушінің өткізген тауарларының, орындаған жұмыстарының, қызмет көрсетулерінің сапасына кепілдік беру көзделсе, тауарларды пайдаланудың мәміледе белгіленген кепілдік мерзімі кезеңінде, олардың қосалқы бөлшектері мен бөлшектерінің құнын қоса алғанда, оларды өтеусіз жөндеу және (немесе) оларға техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды, қызмет көрсетулерді;
- 16) тазартылған қымбат бағалы металдарды – өз өндірісі шикізатынан дайындалған алтынды, платинаны;
- 17) нотариаттық іс-әрекеттерді, адвокаттық қызметті жүзеге асыру бойынша қызмет көрсетулерді;
- 18) мыналар:
ұлттық басқарушы холдинг;
дауыс беретін акцияларының 100 проценті ұлттық басқарушы холдингке тиесілі заңды тұлғалар төлемдік, оралымдылық және қайтарымдық жағдайларында жүзеге асыратын ақшалай нысандағы қарыз операцияларын өткізу бойынша айналымдар қосылған құн салығынан босатылады.
Аталған заңды тұлғалардың тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

Өткізу бойынша айналым болып табылмайды

- 1) мүлікті жарғылық капиталға салым ретінде беру;
- 2) жарғылық капиталға салым ретінде алынған мүлікті қайтару;
- 3) бірлігінің құны тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 2 еселенген мөлшерінен аспайтын тауарды жарнамалық мақсатта өтеусіз беру не сыйлау;
- 4) тапсырысшының мердігерге дайын өнімді мердігердің дайындауы, қайта өңдеуі, құрастыруы (монтаждауы, орнатуы), жөндеуі және (немесе) объектілер салуы үшін алыс-беріс тауарларын тиеп-жөнелтуі. Көрсетілген тауарлар Қазақстан Республикасынан тысқары жерлерде дайындалған, қайта өңделген, құрастырылған, жөнделген жағдайда, егер оларды әкету Қазақстан Республикасының кеден заңдарына сәйкес "Тауарларды кеден аумағынан тысқары жерлерде қайта өңдеу" режимімен жүзеге асырылса, көрсетілген тауарлардың тиеп-жөнелтілуі өткізу бойынша айналым болып табылмайды;
- 5) қайтарылатын ыдысты тиеп-жөнелту. Құны онымен жіберілетін өнімді өткізу құнына кірмейтін және осы өнімді беру жөніндегі шартта (келісімшартта) белгіленген талаптармен және мерзімде, бірақ ұзақтығы алты айдан аспайтын мерзімде өнім берушіге қайтаруға жататын ыдыс қайтарылатын ыдыс болып табылады. Егер ыдыс белгіленген мерзімде қайтарылмаса, мұндай ыдыстың құны өткізу бойынша айналымға енгізіледі;
- 6) бұрын экспорт режимінде шығарылған тауарды кері импорт режимінде қайтаруды қоспағанда, тауарды қайтару;
- 7) егер мұндай әкету Қазақстан Республикасының кеден заңнамасына сәйкес "Тауарларды уақытша әкету" кеден режимімен ресімделсе, шартта белгіленген талаптар мен мерзімдерде қайта алып келуге жататын тауарларды көрмелер, басқа да мәдени және спорт шараларын өткізу үшін Қазақстан Республикасынан тысқары жерлерге әкету;
- 8) жер қойнауын пайдаланушы жаңадан құрған және (немесе) жер қойнауын пайдаланушы сатып алған, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды орындау үшін пайдаланған және жер қойнауын пайдалануға жасалған келісімшарт талаптарына сәйкес Қазақстан Республикасына беруге жататын мүлікті жер қойнауын пайдаланушының Қазақстан Республикасының меншігіне беруі;
- 9) эмитенттің эмиссиялық бағалы қағаздарды орналастыру;
- 10) қайта ұйымдастырылатын заңды тұлғаның негізгі құралдарын, материалдық емес активтерін және өзге де мүлкін оның құқықтық мирасқорына (құқықтық мирасқорларына) беру;
- 11) концессия объектісін концедентке беру, сондай-ақ концессия объектісін концессия шарты шеңберінде пайдалану үшін кейіннен концессионерге (құқықтық мирасқорына немесе тек қана концессионердің концессия шартын іске асыру үшін арнайы құрған заңды тұлғаға) беру;
- 12) егер жеке тұлғаның жеке мүлкі кәсіпкерлік қызмет мақсатында пайдаланылмаса, осы тұлғаның осындай мүлікті өткізу бойынша айналымы;
- 13) сенімгерлікпен басқару шарты бойынша сенімгерлікпен басқару құрылтайшысының немесе сенімгерлікпен басқару туындайтын өзге жағдайларда пайда алушының мүлікті сенімгерлікпен басқарушыға беру;
- 14) сенімгерлікпен басқару туындауының негізі болып табылатын құжаттың қолданылуы тоқтатылған кезде сенімгерлікпен басқарушының мүлікті қайтаруы;
- 15) сенімгерлікпен басқарушының сенімгерлікпен басқарудан түсетін таза табысты мүлікті сенімгерлікпен басқару шарты бойынша сенімгерлікпен басқару құрылтайшысына немесе сенімгерлікпен басқару туындайтын өзге жағдайларда пайда алушыға беру.

Есепке алуға жатқызылатын қосылған құн салығы

- 1) қосылған құн салығы бөліп көрсетіліп, ұсынылған шот-фактуралар бойынша өнім берушілерге төлеуге жататын қосылған құн салығының сомасы;
- 2) қаржы лизингі шарты бойынша (қайтарымды лизинг шартын қоспағанда) жазылған шот-фактуралар бойынша төлеуге жататын, бірақ айналым жасау күні айқындалатын лизинг берушінің салық салынатын айналым мөлшеріне келетін салық сомасынан аспайтын;
- 3) қайтарымды лизинг шарттары бойынша жазылған шот-фактуралар бойынша төленуге жататын қосылған құн салығының сомасы;
- 4) есепті салық кезеңінде алынған мерзімді баспа басылымдарының және бұқаралық ақпарат құралының өзге де өнімінің құнына келетін бөлігінде жазылған шот-фактуралар бойынша төленуге жататын қосылған құн салығының сомасы;
- 5) Қазақстан Республикасының кеден заңнамасына сәйкес ресімделіп, жүктің кедендік декларациясында көрсетілген, белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының бюджетіне төленген және кеден режимінің шарттарына сәйкес қайтарылуға жатпайтын;
- 6) төлем құжатында немесе салық органы берген және қосылған құн салығының төленгенін растайтын құжатта көрсетілген қосылған құн салығының сомасы;
- 7) темір жол немесе әуе көлігінде тасымалдаушының - салық төлеушінің сәйкестендіру нөмірі көрсетіле отырып берілетін жол жүру билетінде бөлек жазып көрсетілген қосылған құн салығының сомасы;
- 8) мынадай шарттар:
отырғызу талонының болуы;
электрондық билет құнының төлену фактісін растайтын құжаттың болуы шарттары бір мезгілде орындалған жағдайда авиация көлігінде тасымалдаушының - салық төлеушінің сәйкестендіру нөмірі көрсетіле отырып берілетін электрондық билетте бөлек жазып көрсетілген қосылған құн салығының сомасы;
- 9) есеп айырысуы банктер арқылы жүргізілетін коммуналдық қызмет көрсетуші қолданатын құжаттарда көрсетілген қосылған құн салығының сомасы

Есепке жатқызылмайтын қосылған құн салығы

1. Қосылған құн салығы, егер:

- 1) салық салынатын айналым мақсаттарында пайдаланылмайтын тауарларды, жұмыстарды, қызмет көрсетулерді;
- 2) қонақ үй ретінде пайдаланылатынын қоспағанда, тұрғын үй ғимаратындағы тұрғын үй-жайды;
- 3) негізгі құралдар ретінде сатып алынатын жеңіл автомобильдерді;
- 4) тұрғын үй ғимаратындағы жалға алынған тұрғын үй-жайды жөндеуге пайдаланылған тауарларды, жұмыстарды, қызмет көрсетулерді алумен байланысты төленуге жататын болса, есепке жазылмайды.

2. Мүлікті (тауарларды, жұмыстарды, қызмет көрсетулерді) өтеусіз негізде алған кезде, осындай мүлікті алған тұлға осындай мүлікті өтеусіз берген тұлғаның төлеуге тиісті қосылған құн салығының сомасын есепке жатқызбайды.

Есепке жатқызылатын қосылған құн салығының сомасын түзету

Мынадай жағдайларда бұрын есепке жатқызылған қосылған құн салығы есепке жатқызылудан алып тастауға жатады:

1) салық салынбайтын айналымның мақсаты үшін пайдаланылғандарды қоспағанда, салық төлеуші салық салынатын айналым мақсатынсыз пайдаланған тауарлардың, жұмыстардың, қызмет көрсетулердің болуына байланысты барабарлық әдісті қолданғанда, салық салынатын айналым мақсатынсыз пайдаланылған тауарлар, жұмыстар, қызмет көрсетулер бойынша;

2) тауарлар бүлінген, жоғалған жағдайда (төтенше жағдайлар салдарынан туындаған жағдайларды қоспағанда) олар бойынша;

3) табиғи монополия субъектісі нормативтен тыс шеккен шығыстар бойынша;

4) сот үкімінің заңды күшіне енуі немесе қаулысы негізінде жалған кәсіпорын болып танылған салық төлеушімен жасалған операциялар бойынша;

5) сот жеке кәсіпкерлік субъектісінің кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыру ниетінсіз жасаған мәміле деп таныған мәміле (мәмілелер) бойынша;

6) жарғылық капиталға үлес ретінде берілген мүлік бойынша.

Тіркелген активтер

жатады

1) түскен кезде халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес салық төлеушінің бухгалтерлік есебінде ескерілген және табыс алуға бағытталған қызметте пайдалануға арналған негізгі құралдар, жылжымайтын мүлікке инвестициялар, материалдық емес және биологиялық активтер;

2) концессия шартының шеңберінде концессионер (концессия шартын іске асыру үшін тек қана концессионер арнайы құрған құқық мирасқоры немесе заңды тұлға) жүргізген және (немесе) алған, қызмет мерзімі бір жылдан асатын активтер;

3) әлеуметтік сала объектілері болып табылатын, қызмет мерзімі бір жылдан асатын активтер;

4) табыс алуға бағытталған қызметте бір жылдан астам уақыт бойы пайдалануға арналған, сенімгерлікпен басқарушының сенімгерлікпен басқару шарты бойынша немесе мүлікті сенімгерлікпен басқаруды құру туралы өзге акт бойынша сенімгерлікпен басқаруға алған, қызмет мерзімі бір жылдан асатын активтер.

жатпайды

1) жер қойнауын пайдаланушы коммерциялық табудан кейін өндіру басталған кезге дейін пайдалануға енгізетін және осы Кодекстің 111-бабына сәйкес салық салу мақсатына орай ескерілетін негізгі құралдар және материалдық емес активтер;

2) жер;

3) мұражай құндылықтары;

4) сәулет және өнер ескерткіштері;

5) ортақ пайдаланымдағы құрылыстар: автомобиль жолдары, тротуарлар, бульварлар, гүлзарлар;

6) аяқталмаған күрделі құрылыс;

7) фильмқорына жататын объектілер;

8) Қазақстан Республикасы шама бірліктерінің мемлекеттік эталондары;

9) Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 1 қаңтарға дейін қолданыста болған салық заңнамасына сәйкес бұрын құны толығымен шегерімдерге жатқызылған негізгі құралдар;

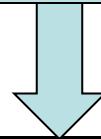
10) халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес пайдалы қызмет мерзімі белгісіз деп танылған және салық төлеушінің бухгалтерлік балансында ескерілетін, пайдалы қызмет мерзімі белгісіз материалдық емес активтер;

11) Қазақстан Республикасының инвестициялар туралы заңнамасына сәйкес 2009 жылғы 1 қаңтарға дейін жасалған келісімшарттар бойынша инвестициялық жоба шеңберінде пайдалануға берілген активтер;

12) әлеуметтік сала объектілері болып табылатын, қызмет мерзімі бір жылдан асатын активтер

Тіркелген активтердің құны амортизациялық аударымдарды есептеу жолымен шегерімге жатады.

Әрбір кіші топ, топ бойынша амортизациялық аударымдар амортизация нормаларын қолдану жолымен, бірақ салық кезеңінің соңында кіші топтың, топтың құндық балансына шекті нормалардан жоғары болмайтындай етіп анықталады

Топ №	Тіркелген активтердің атауы	Амортизацияның шекті нормасы (%)
I	Мұнай, газ ұңғымаларын және беру қондырғыларын қоспағанда, ғимараттар, құрылыстар	10
II	Мұнай-газ өндіру машиналары мен жабдықтарын, сондай-ақ ақпаратты өңдеуге арналған компьютерлер мен жабдықтарды қоспағанда, машиналар мен жабдық	25
III	Ақпаратты өңдеуге арналған компьютерлер мен жабдықтар	40
IV	Басқа топтарға енгізілмеген тіркелген активтер, соның ішінде мұнай, газ ұңғымалары, беру қондырғылары, мұнай-газ өндіру машиналары мен жабдықтары	15

Корпоративті табыс салығының ставкалары

- 1. Тоқтатыла тұру кезеңінде корпоративтік табыс салығы ставкасының мөлшерлері**
20 процент
- 2. Тоқтатыла тұру кезеңінде төлем көздерінен ұсталатын корпоративтік табыс салығы ставкасының мөлшері**
10 проценттік ставка
- 3. Негізгі өндіріс құралы жер болып табылатын салық төлеушінің табыстар мен шығыстар сомасына және залалдар сомасына азайтылған салық салынатын табысы 10 проценттік ставка бойынша салық салуға жатады.**
- 4. Қазақстан Республикасында қызметін тұрақты мекеме арқылы жүзеге асыратын резидент емес заңды тұлғаның таза табысына корпоративтік табыс салығы 15 проценттік ставка бойынша салық салуға жатады.**

Ақцизделетін тауарлар тізбесі және ақциз төлеушілері

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген және Қазақстан Республикасының аумағына импортталатын манадай тауарлар **ақцизделетін тауарларға** жатады:

- 1) спирттің барлық түрлері;
- 2) алкоголь өнімі;
- 3) құрамындағы этил спиртінің көлемі 0,5 проценттен аспайтын сыра;
- 4) темекі бұйымдары;
- 5) бензин (авиациялық бензинді қоспағанда), дизель отыны;
- 6) жеңіл автомобильдер (арнайы мүгедектерге арналған, қолмен басқарылатын немесе қолмен басқару адаптері бар автомобильдерден басқа);
- 7) шикі мұнай, газ конденсаты

Мыналар **ақциз төлеушілер** болып табылады:

- 1) Қазақстан Республикасының аумағында ақцизделетін тауарлар шығаратын;
- 2) ақцизделген тауарларды Қазақстан Республикасының кедендік аумағына импорттайтын;
- 3) Қазақстан Республикасының аумағында бензинді (авиациялық бензинді қоспағанда) және дизель отынын көтерме, бөлшек саудада өткізуді жүзеге асыратын;
- 4) егер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының аумағында аталған тауарлар бойынша бұрын ақциз төленбеген болса, бензин (авиациялық бензинді қоспағанда), дизель отыны, жеңіл автомобильдер, шикі мұнай, газ конденсаты тәркіленген, иесіз, мұрагерлік құқығы бойынша мемлекетке өткен және Қазақстан Республикасының аумағында мемлекет меншігіне өтеусіз берілген ақцизделетін тауарларды өткізуді жүзеге асыратын;
- 5) егер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының аумағында аталған тауарлар бойынша бұрын ақциз төленбесе, ақцизделетін тауарлардың конкурстық массасын өткізуді жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар

Акциз салынатын объект

Мыналар акциз салынатын объект болып табылады:

1) акциз төлеушінің өзі шығарған және (немесе) өндірген және (немесе) ыдысқа құйған акцизделетін тауарлармен жүзеге асыратын мынадай операциялары:

акцизделетін тауарларды өткізуі;

акцизделетін тауарларды алыс-берістік негізде қайта өңдеуге беруі;

алыс-берістік, оның ішінде акцизделетін шикізат пен материалдарды, қайта өңдеу өнімдері болып табылатын акцизделетін тауарларды беруі;

жарғылық капиталға жарнасы;

заттай ақы төлеген кезде акцизделетін тауарларды пайдалануы;

өндірушінің акцизделетін тауарларды өзінің құрылымдық бөлімшелеріне тиеп жөнелтуі;

өндірушінің жасап шығарған және (немесе) өндірген және (немесе) ыдысқа құйған тауарларды өздерінің өндірістік мұқтаждарына және акцизделетін тауарларды өзі өндіруі үшін пайдалануы;

өндіруші жүзеге асыратын акцизделетін тауарларды лицензияда көрсетілген өндіріс мекенжайынан ауыстыруы;

2) бензинді (авиациялық бензинді қоспағанда) және дизель отынын көтерме саудада өткізуі;

3) бензинді (авиациялық бензинді қоспағанда) және дизель отынын бөлшек саудада өткізуі;

4) конкурстық массаны, тәркіленген және (немесе) иесіз, мұрагерлік құқығы бойынша мемлекетке өткен және мемлекет меншігіне өтеусіз берілген акцизделген тауарларды өткізуі;

5) акцизделетін тауарлардың бүлінуі, жоғалуы.

Мыналарға акциз салынбайды:

- 1) егер белгіленген талаптарға сай келсе, акцизделетін тауарлардың экспортына;
- 2) этил спирті мен алкоголь өнімін өндіруді және оның айналымын бақылау жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган белгілейтін квоталар шегіндегі:
  - өндірушінің аталған өнімді өндіру құқығына арналған Қазақстан Республикасының лицензиясы болған жағдайда емдік және фармацевтік препараттарды дайындау үшін;
  - тиісті лицензиясы болған кезде мемлекеттік медицина мекемелеріне босатылатын этил спиртіне;
- 3) жаңа үлгідегі есепке алу-бақылау немесе акциздік маркалармен қайта таңбалауға жататын, осы акцизделетін тауарларға, егер аталған тауарлар бойынша акциз бұрын төленсе;
- 4) 0,1 литрден аспайтын тұтыну ыдысына құйылған және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес дәрілік зат ретінде тіркелген медициналық мақсаттағы (бальзамдардан басқа) құрамында спирт бар өнімге.

Акциз салығы бойынша салық базасы

Тұрлаулы (қатаң) акциз ставкалары белгіленген акцизделетін тауарлар бойынша салық базасы өндірілген, өткізілген заттай нысандағы акцизделетін тауарлар көлемі ретінде айқындалады.

Адвалорлық акциз ставкалары белгіленген акцизделетін тауарлар бойынша салық базасы өндірілген, өткізілген акцизделетін тауарлар құны ретінде айқындалады. Аталған құн осы тауарды акциздер мен қосылған құн салығы енгізілместен өндіруші беретін бағалар бойынша айқындалады. .

Акциз сомасын есептеу белгіленген акциз ставкасын салық базасына қолдану арқылы жүргізіледі.

Салық базасы акцизделетін тауарды қайтару жүргізілген салық кезеңінде түзетіледі.

Салық базасының мөлшерін түзету түзетуге жататын акциздің сомасы бөлек жазып көрсетілген қосымша шот-фактураның, сондай-ақ акцизделетін тауарды қайтару үшін негіздемені растайтын екі жақты актілердің және шартта (келісімшартта) аталған қайтару жағдайларын растайтын басқа да құжаттардың негізінде жүргізіледі.

Акциз салығынан шегерім жасау

Мыналар ***шегерімге жатады***:

- 1) акцизделетін тауарларды сатып алған немесе оны Қазақстан Республикасының кеден аумағына импорттаған кезде Қазақстан Республикасының аумағында;
- 2) өзі өндірген акцизделетін шикізат үшін;
- 3) алыс-берістік акцизделетін шикізаттан дайындалған акцизделетін тауарларды беру кезінде төленген акциз сомалары.

Спирттің барлық түрлеріне, шикі мұнайға, газ конденсатына акциз сомалары ***шегерімге жатпайды***.

Акциз төлеу мерзімдері

1. Акцизделетін тауарларға акциз есепті салық кезеңінен кейінгі айдың 15-нен кешіктірілмей бюджетке аударылуға жатады.
2. Алыс-берістік шикізат пен материалдардан өндірілген акцизделетін тауарлар бойынша акциз өнімді тапсырыс берушіге немесе тапсырыс беруші көрсеткен тұлғаға берілген күні төленеді.
3. Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген шикі мұнайды, газ конденсатын өнеркәсіптік қайта өңдеуге беру кезінде акциз олар берілген күні төленеді.
4. Шарап материалын және сыраны қоспағанда, алкоголь өнімдеріне акциз есепке алу-бақылау маркаларын алғанға дейін төленеді
5. Импортталатын акцизделетін тауарларға акциздер, Қазақстан Республикасының кеден заңнамасында кеден төлемдерін төлеу үшін айқындалған күні кеден ісі мәселелері жөніндегі уәкілетті орган белгілеген тәртіппен төленеді

Салық кезеңі

Акцизге қатысты күнтізбелік ай салық кезеңі болып табылады.

Салық декларациясы

1. Әрбір салық кезеңі аяқталған соң салық төлеушілер өзінің орналасқан жері бойынша салық органдарына акциз жөніндегі декларацияны есепті салық кезеңінен кейінгі екінші айдың 15-нен кешіктірмей табыс етуге міндетті.
2. Акциз төлеушілер декларациямен бір мезгілде акциз бойынша есеп-қисапты табыс етеді.

Импортталатын акцизделетін тауарлардың салық базасы

1. Тұрлаулы акциз ставкалары белгіленген акцизделетін тауарларды Қазақстан Республикасының кеден аумағына импорттау кезінде салық базасы импортталатын акцизделетін тауарлардың заттай түрдегі көлемі ретінде айқындалады.
2. Адвалорлық акциз ставкалары белгіленген акцизделетін тауарларды импорттау кезінде салық базасы Қазақстан Республикасының кеден заңнамасына сәйкес импортталатын акцизделетін тауарлардың кедендік құны ретінде айқындалады.

Экспортқа рента салығы

Төлеушілер

Сәйкес келісімшарттың шеңберінде өндірілген шикі мұнай, газ конденсаты көлемін экспорттайтын жер қойнауын пайдаланушыларды қоспағанда, шикі мұнайды, газ конденсатын, көмірді экспортқа өткізетін жеке және заңды тұлғалар экспортқа рента салығын төлеушілер болып табылады.

Салық салу объектісі

Экспортқа өткізілетін шикі мұнайдың, газ конденсатының, көмірдің көлемі экспортқа рента салығын салу объектісі болып табылады

Салық базасы және есептеу тәртібі

- Экспортқа нақты өткізілетін шикі мұнай, газ конденсаты бойынша шикі мұнайдың, газ конденсатының көлемі және сәйкес тәртіппен есептелген әлемдік баға негізінде есептелген экспортталатын шикі мұнайдың, газ конденсатының құны экспортқа рента салығын есептеу үшін салық базасы болып табылады.

- Экспортқа іс жүзінде өткізілетін көмірдің көлемін негізге ала отырып есептелген экспортталатын көмірдің құны көмір бойынша экспортқа рента салығын есептеу үшін салық базасы болып табылады.

- Экспортқа рента салығын төлеудің ақшалай нысаны Қазақстан Республикасы Үкіметінің шикі мұнай, газ конденсаты жөніндегі шешімі бойынша уәкілетті мемлекеттік орган мен салық төлеушінің арасында жасалатын қосымша келісімде белгіленген тәртіппен заттай нысанға ауыстырылуы мүмкін.

Экспортқа рента салығының ставкалары

Шикі мұнайдың, газ конденсатының экспорты кезінде экспортқа рента салығы мынадай ставкалар бойынша есептеледі:

№	Әлемдік баға	Ставка, %
1	бір баррель үшін 20 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	0
2	бір баррель үшін 30 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	0
3	бір баррель үшін 40 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	0
4	бір баррель үшін 50 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	7
5	бір баррель үшін 60 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	11
6	бір баррель үшін 70 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	14
7	бір баррель үшін 80 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	16
8	бір баррель үшін 90 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	17
9	бір баррель үшін 100 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	19
10	бір баррель үшін 110 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	21
11	бір баррель үшін 120 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	22
12	бір баррель үшін 130 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	23
13	бір баррель үшін 140 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	25
14	бір баррель үшін 150 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	26
15	бір баррель үшін 160 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	27
16	бір баррель үшін 170 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	29
17	бір баррель үшін 1800 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	30
18	бір баррель үшін 190 АҚШ долларына дейін қоса алғанда	32
19	бір баррель үшін 200 АҚШ долларына дейін және одан жоғары	32

Көмірді экспорттау кезінде экспортқа рента салығы 2,1 проценттік ставка бойынша есептеледі.

Экспортқа рента салығын төлеу реті

Салық кезеңі

Күнтізбелік тоқсан экспортқа рента салығын төлеу бойынша салық кезеңі болып табылады.

Төлеу мерзімдері

Салық төлеуші бюджетке салықтың есептелген сомасын салық кезеңінен кейінгі екінші айдың 25-нен кешіктірмей төлеуге міндетті.

Салық декларациясы

Экспортқа рента салығы жөніндегі декларация салық төлеушінің орналасқан жері бойынша салық органына салық кезеңінен кейінгі екінші айдың 15-нен кешіктірілмей табыс етіледі.

Ойын бизнесі салығы

Төлеушілер

Мынадай:

- 1) казино;
- 2) ойын автоматтары залы;
- 3) тотализатор;
- 4) букмекерлік кеңсе қызмет көрсетулер жөніндегі қызметті жүзеге асыратын дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар ойын бизнесі салығын төлеушілер болып табылады.

Салық салу объектісі

Ойын бизнесі саласындағы қызметті жүзеге асыру кезінде:

- 1) ойын үстелі;
- 2) ойын автоматы;
- 3) тотализатор кассасы;
- 4) тотализатордың электронды кассасы;
- 5) букмекер кеңсесінің кассасы;
- 6) букмекер кеңсесінің электронды кассасы ойын бизнесіне салық салу объектілері болып табылады.

Ойын бизнесіне салық ставкалары

Салық салу объектісінің бірлігінен ойын бизнесіне салық ставкасы:

- 1) ойын үстеліне – айына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 830 еселенген мөлшерін;
- 2) ойын автоматына - айына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 30 еселенген мөлшерін;
- 3) тотализатор кассасына - айына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 125 еселенген мөлшерін;
- 4) тотализатордың электронды кассасына - айына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 125 еселенген мөлшерін;
- 5) букмекер кеңсесінің кассасына - айына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 75 еселенген мөлшерін;
- 6) букмекер кеңсесінің электронды кассасына - айына тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 75 еселенген мөлшерін құрайды.

Ойын бизнесі салығын төлеушілердің қосымша төлемі

1. Қосымша төлем ойын бизнесі саласындағы қызметтен алынған табыстың сомасы төмендегі белгіленген табыстың шекті сомасынан асып түскен жағдайда есептеледі.

2. Ойын бизнесі салығын төлеушілер үшін салық кезеңі ішіндегі табыстың шекті мөлшері:

1) казино қызметінен - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 135000 еселенген мөлшерін;

2) ойын автоматтары залы қызметінен - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 25 000 еселенген мөлшерін;

3) тотализатор қызметінен - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 25 000 еселенген мөлшерін;

4) букмекер кеңсесі қызметінен - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 2 000 еселенген мөлшерін құрайды.

Қосымша төлемді есептеу және төлеу тәртібі

1. Қосымша төлем табыстың шекті мөлшерінен асып түсетін сомаға 15% ставканы қолдану арқылы есептеледі және ол есепті салық кезеңінен кейінгі екінші айдың 25-інен кешіктірілмей төленуге жатады.

2. Ойын бизнесі салығын төлеушілер ойын бизнесі саласындағы қызметтің бірнеше түрін жүзеге асырған кезде қосымша төлем ойын бизнесі саласындағы әрбір қызмет түрінен алынған табыстан бөлек есептеледі.

3. Ойын бизнесі саласына жатпайтын кәсіпкерлік қызметтің өзге де түрлерін жүзеге асыру кезінде ойын бизнесі салығын төлеушілер қызметтің көрсетілген түрлері бойынша кірістер мен шығыстардың бөлек есебін жүргізуге және жалпыға бірдей белгіленген тәртіпте бюджетпен есеп айырысу жүргізуге міндетті.

Ойын бизнесі салығын есептеу және төлеу реті

Салық кезеңі

Ойын бизнесі салығы үшін салық кезеңі күнтізбелік тоқсан болып табылады.

Салықты есептеу тәртібі және төлеу мерзімі

1. Ойын бизнесі салығын есептеу әрбір салық салу объектісіне тиісті салық ставкасын қолдану арқылы жүргізіледі.
2. Салық салу объектілері айдың 15-іне дейін пайдалануға берілген кезде, ойын бизнесі салығы белгіленген ставка бойынша, 15-інен кейін белгіленген ставканың 1/2 мөлшерінде есептеледі.
Салық салу объектілері айдың 15-іне дейін шығып қалған кезде, ойын бизнесі салығы белгіленген ставканың 1/2 мөлшерінде, 15-інен кейін белгіленген ставка бойынша есептеледі.
3. Ойын бизнесі салығы есепті салық кезеңінен кейінгі екінші айдың 25-інен кешіктірілмей салық салу объектілерінің тіркелген орны бойынша бюджетке төленуге жатады.

Салық декларациясын табыс ету мерзімі

Ойын бизнесі салығы бойынша декларация есепті тоқсаннан кейінгі екінші айдың 15-інен кешіктірілмей салық салу объектілерінің орналасқан жері бойынша салық органына табыс етіледі.

ТІРКЕЛГЕН САЛЫҚ

Осы салықты қарастыруда қолданылатын ұғымдар:

- 1) бильярд үстелі - торлары (жақтауларда саңылаулары) бар және оларсыз бильярд ойынына арналған арнаулы үстел;
- 2) ойын жолы - боулинг ойнауға арналған арнаулы жол (кегельбан);
- 3) ұтыссыз ойын автоматы - ойындар өткізу үшін пайдаланылатын арнаулы жабдық (механикалық, электрлі, электронды және өзге де техникалық жабдық);
- 4) карт - қорапсыз, дифференциалсыз және дөңгелектерінде серпінді аспа жоқ, жұмыс көлемі 250 текше сантиметрге және ең жоғары жылдамдығы сағатына 150 километрге дейін жететін екітәктілі двигательді, көлемі шағын жарыс автомобилі.

Тіркелген салықты төлеушілер

- 1) ұтыссыз ойын автоматтарын;
- 2) ойын өткізуге пайдаланылатын дербес компьютерлерді;
- 3) ойын жолдарын (боулинг (кегельбан));
- 4) картты (картинг);
- 5) бильярд үстелдерін (бильярд) пайдалана отырып, қызмет көрсетулерді жүзеге асыратын дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар болып табылады.

Тіркелген салық салу объектілері

- 1) бір ойыншымен ойын өткізуге арналған, ұтыссыз ойын автоматы;
- 2) біреуден артық ойыншылардың қатысуымен ойын өткізуге арналған, ұтыссыз ойын автоматы;
- 3) ойын өткізу үшін пайдаланылатын дербес компьютер;
- 4) ойын жолы;
- 5) карт;
- 6) бильярд үстелі тіркелген салық салу объектісі болып табылады.

Тіркелген салық ставкалары

Айына салық салу бірлігіне тіркелген салықтың ең төмен және ең жоғары базалық ставкаларының мөлшері:

№	Салық салу объектісінің атауы	Тіркелген салықтың базалық ставкаларының ең төменгі мөлшері (айлық есептік көрсеткіш)	Тіркелген салықтың базалық ставкаларының ең жоғары мөлшері (айлық есептік көрсеткіш)
1	Бір ойыншымен ойын өткізуге арналған, ұтыссыз ойын автоматы	1	12
2	Біреуден артық ойыншылардың қатысуымен ойын өткізуге арналған ұтыссыз ойын автоматы	1	18
3	Ойын өткізу үшін пайдаланылатын дербес компьютер	1	4
4	Ойын жолы	5	83
5	карт	2	12
6	Бильярд үстелі	3	25

Қызметін бір әкімшілік-аумақтық бірліктің аумағында жүзеге асыратын барлық салық төлеушілер үшін жергілікті атқарушы органдар бекітілген базалық ставкалар шегінде бірыңғай тіркелген салық ставкаларын белгілейді

Тіркелген салықты есептеу және төлеу реті

Салық кезеңі

Тіркелген салық үшін салық кезеңі күнтізбелік тоқсан болып табылады.

Тіркелген салықты есептеу тәртібі және төлеу мерзімі

1. Тіркелген салықты есептеу, әрбір салық салу объектісіне тиісті салық ставкасын қолдану арқылы жүргізіледі.

2. Салық салу объектілері айдың 15-іне дейін пайдалануға берілген кезде тіркелген салық белгіленген ставка бойынша, 15-інен кейін белгіленген ставканың 1/2 мөлшерінде есептеледі.

Салық салу объектілері айдың 15-іне дейін шығып қалған кезде тіркелген салық айдың жартысы үшін деп, 15-інен кейін белгіленген ставка бойынша есептеледі.

3. Тіркелген салық есепті салық кезеңінен кейінгі екінші айдың 25-інен кешіктірілмей салық салу объектілерінің тіркелген орны бойынша бюджетке төленуге жатады.

4. Кәсіпкерлік қызметтің өзге де түрлерін жүзеге асыру кезінде тіркелген салықты төлеушілер қызметтің осындай түрлері бойынша кірістер мен шығыстардың бөлек есебін жүргізуге және жалпыға бірдей белгіленген тәртіпте бюджетпен есеп айырысу жүргізуге міндетті.

Салық декларациясын табыс ету мерзімі

Тіркелген салық бойынша декларация есепті тоқсаннан кейінгі екінші айдың 15-інен кешіктірілмей салық салу объектілерінің орналасқан жері бойынша салық органына табыс етіледі.